

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (kolmas koda laiendatud koosseisus)

24. veebruar 2021 *

Tühistamishagi – Riigiabi – Banca Monte dei Paschi di Siena ennetav ümberkorraldusabi –
Esialgse uurimise etapp – Otsus, millega abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks –
Vastuvõetamatuse vastuväide – Huvitatud poole staatus – Põhjendatud huvi – Õigus esitada hagi –
Vastuvõetavus

Kohtuasjas T-161/18,

Anthony Braesch, elukoht Luxembourg (Luksemburg),

Trinity Investments DAC, asukoht Dublin (Iirimaa),

Bybrook Capital Master Fund LP, asukoht Grand Cayman (Kaimanisaared),

Bybrook Capital Hazelton Master Fund LP, asukoht Grand Cayman,

Bybrook Capital Badminton Fund LP, asukoht Grand Cayman,

esindajad: advokaadid M. Siragusa, A. Champsaur, G. Faella ja L. Prosperetti,

hagejad,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: K. Blanck ja A. Bouchagiar,

kostja,

mille ese on ELTL artikli 263 alusel esitatud nõue tühistada komisjoni 4. juuli 2017. aasta otsus C(2017) 4690 (final) riigiabi SA.47677 (2017/N) kohta – Itaalia, Banca Monte dei Paschi di Siena (Itaalia) uus abi ja muudetud ümberkorralduskava,

ÜLDKOHUS (kolmas koda laiendatud koosseisus),

koja president A.M. Collins, kohtunikud V. Kreuschitz, Z. Csehi, G. De Baere (ettekandja) ja G. Steinfatt,

kohtusekretär: ametnik P. Cullen,

arvestades menetluse kirjalikku osa ja 9. juuli 2020. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: inglise.

otsuse

Vaidluse taust

- 1 Hageja Anthony Braesch on võlakirjade „Floating Rate Equity-Linked Subordinate Hybrid-FRESH“ 2008 (edaspidi „FRESH-võlakirjad“) omanike esindaja ja hagejad Trinity Investments DAC, Bybrook Capital Master Fund LP, Bybrook Capital Hazelton Master Fund LP ja Bybrook Capital Badminton Fund LP on nende võlakirjade omanikud.
- 2 Banca Monte dei Paschi di Siena (edaspidi „BMPS“) suurendas 2008. aasta aprillis oma kapitali 950 miljoni euro võrra, andes eesõiguse J. P. Morgan Securities Ltd-le (edaspidi „JPM“), kes märkis BMPSi aktsiaid ehk nn FRESH-aktsiaid. Samal ajal sõlmis JPM 16. aprillil 2008 BMPSiga kasutusvalduse lepingu, mille kohaselt jäi JPMile aktsiate kaudne valdus, samas kui BMPSil oli kasutusvalduse õigus, ja äriühingute vahetuslepingu (edaspidi „FRESH-lepingud“). JPM sai FRESH-aktsiate märkimiseks vajalikud vahendid Bank of New-York Mellonilt (Luksemburg), mida asendas Mitsubishi UFJ Investor Services & Banking (Luxembourg) SA (edaspidi „MUFJ“), kes emiteeris Luksemburgi õiguse alusel 16. aprillil 2008 miljardi euro väärtuses FRESH-võlakirju. JPM sõlmis MUFJiga vahetuslepingu, millele kohaldub Luksemburgi õigus, ning MUFJ omakorda sõlmis FRESH-võlakirjade omanikega usalduslepingu, millele samuti kohaldub Luksemburgi õigus. Nende erinevate lepingute alusel, mille hagejad liigitavad „FRESH-instrumentideks“, lähevad JPMi poolt FRESH-lepingute alusel BMPSilt JPMile makstud tasud kupongimaksena üle MUFJile ja seejärel FRESH-võlakirjade omanikele.
- 3 Euroopa Komisjon, võttes arvesse ümberkorralduskava ja kohustusi, kiitis 27. novembri 2013. aasta otsusega heaks ümberkorraldusabi, mida Itaalia Vabariik andis Itaalia pangale BMPS. BMPS maksis 2015. aasta juunis abi terves ulatuses tagasi.
- 4 Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA) avaldas 29. juulil 2016 kogu ELi hõlmava pankade 2016. aasta stressitesti tulemused, milles tuvastati, et ebasoodsa stsenaariumi korral tekib BMPSi omakapitali puudujääk.
- 5 Itaalia ametivõimud võtsid 23. detsembril 2016 vastu dekreetseaduse nr 237 „Kiireloomulised meetmed hoiuste kaitsmiseks krediidisektoris“ (decreto-legge n. 237 – Disposizioni urgenti per la tutela del risparmio nel settore creditizio, *GURI* nr 299, 23.12.2016), mis muudeti seaduseks ja mida muudeti 17. veebruari 2017. aasta muutmisseadusega (legge di conversione, *GURI* nr 43, 21.2.2017) (edaspidi „dekreet-seadus nr 237/2016“), millega kehtestati ennetav likviidsus- ja rekapiitalseerimisabi.
- 6 Pärast Euroopa Keskpanga (EKP) 23. detsembri 2016. aasta avaldust, mille kohaselt BMPS on maksevõimeline, kiitis komisjon 29. detsembri 2016. aasta otsusega ajutiselt heaks Itaalia ametiasutuste pakutud kohustuste alusel BMPSile antava individuaalse likviidsusabi 15 miljardi euro ulatuses. Itaalia ametiasutused kohustusid esitama ümberkorralduskava kahe kuu jooksul alates garantiide andmisest, välja arvatud juhul, kui abi sama tähtaja jooksul tagastatakse.
- 7 Kuna BMPSi katse kaasata uut erakapitali ei andnud tulemusi, esitas ta 30. detsembril 2016 dekreetseaduse 237/2016 alusel taotluse saada ennetava rekapiitalseerimise vormis erakorralist avaliku sektori finantstoetust.
- 8 Itaalia ametiasutused teatasid 28. juunil 2017 komisjonile BMPSi rekapiitalseerimisabist summas 5,4 miljardit eurot, millega kaasnes uus ümberkorralduskava ja uued kohustused.
- 9 Samal päeval saatis EKP komisjonile kirja, milles märkis, et BMPS oli sel kuupäeval maksevõimeline.

- 10 Oma 4. juuli 2017. aasta otsuses C(2017) 4690 (final) riigiabi SA.47677 (2017/N) kohta – Itaalia, Banca Monte dei Paschi di Siena uus abi ja muudetud ümberkorralduskava (edaspidi „vaidlustatud otsus“), mille komisjoni võttis vastu esialgse uurimise etapi lõpus, hindas ta kahte abimeedet. Esimene meede (edaspidi „meede 1“) seisneb 15 miljardi euro suuruses likviidsusabis riigigarantii vormis esimese järgu võlgadele, mida on mainitud eespool punktis 6. Teine meede (edaspidi „meede 2“) seisneb BMPSi rekapiitaliseerimisabis summas 5,4 miljardit eurot, mida on mainitud eespool punktis 8.
- 11 Olles leidnud, et meetmed 1 ja 2 kujutavad endast riigiabi, märkis komisjon, et nende kokkusobivuse hindamise õiguslik alus on ELTL artikli 107 lõike 3 punkt b, mis käsitleb liikmesriigi majanduses tõsise häire kõrvaldamiseks mõeldud abi. Ta leidis, et meetmed 1 ja 2 olid BMPSi ümberkorraldamiseks antav abi, ning analüüsis nende kokkusobivust ümberkorralduskava alusel, võttes arvesse kuut teatist, mis on seotud ülemaailmse finantskriisiga, eriti aga komisjoni teatist finantssektori elujõulisuse taastamise ja praeguse kriisi olukorras riigiabi eeskirjade kohaste ümberkorraldamismeetmete hindamise kohta (ELT 2009, C 195, lk 9), komisjoni teatist riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta alates 1. jaanuarist 2012 pankade kasuks finantskriisi kontekstis võetavate toetusmeetmete suhtes (ELT 2011, C 356, lk 7) ja komisjoni teatist riigiabieeskirjade kohaldamise kohta alates 1. augustist 2013 finantskriisi kontekstis pankade kasuks võetavate toetusmeetmete suhtes (ELT 2013, C 216, lk 1; edaspidi „pangandusteatis“).
- 12 Komisjon leidis kriisiteatiste põhjal abimeetmete kokkusobivuse hindamisel esiteks, et ümberkorralduskava oli sobiv BMPSi pikaajalise elujõulisuse taastamiseks. Teiseks leidis ta, et aktsiate ja allutatud võlakirjade omanike kulude jaotamine oli asjakohane, kuna see piirab ümberkorraldamiskulusid ja abisummat miinimumini vastavalt pangandusteatisse nõuetele, ning järeldas, et ümberkorralduskava sisaldas piisavalt kulude jagamise meetmeid. Kolmandaks leidis ta, et ümberkorralduskava sisaldas piisavaid tagatisi, et piirata lubamatuid konkurentsimoonusi. Ta märkis ka, et ümberkorralduskava rakendamise üle oli tagatud kohane järelevalve. Seetõttu järeldas ta, et abimeetmed olid Itaalia majanduses tõsise häire kõrvaldamiseks proportsionaalsed.
- 13 Komisjon analüüsis seejärel abimeetmete kooskõla Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiviga 2014/59/EL, millega luuakse krediitiasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse õigusraamistik ning muudetakse nõukogu direktiivi 82/891/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2001/24/EÜ, 2002/47/EÜ, 2004/25/EÜ, 2005/56/EÜ, 2007/36/EÜ, 2011/35/EL, 2012/30/EL ja 2013/36 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 648/2012 (ELT 2014, L 173, lk 190). Ta leidis, et abi (meetmed 1 ja 2) andmise tingimused olid kooskõlas direktiivi 2014/59 artikli 32 lõike 4 punktis d ette nähtud erandiga.
- 14 Vaidlustatud otsuse resolutsioonis järeldas komisjon esiteks, et meetmed 1 ja 2 kujutavad endast riigiabi ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses, ning teiseks, et need meetmed vastavad ELTL artikli 107 lõike 3 punkti b nõuetele ja et need on finantsstabiilsuse kaalutlustel siseturuga kokkusobivad.

Menetlus ja poolte nõuded

- 15 Hagejad esitasid käesoleva hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 5. märtsil 2018.
- 16 Komisjon esitas 16. mail 2018 Üldkohtus registreeritud eraldi dokumendiga Üldkohtu kodukorra artikli 130 alusel vastuvõetamatuse vastuväite. Hagejad esitasid oma seisukohad selle vastuväite kohta 10. juulil 2018.
- 17 Üldkohtu kaheksanda koja president otsustas 8. oktoobri 2018. aasta otsusega kodukorra artikli 69 punkti d alusel peatada menetluse seniks, kuni Euroopa Kohus teeb menetlust lõpetava otsuse kohtuasjas BPC Lux 2 jt vs. komisjon (C-544/17 P).

- 18 Kodukorra artiklis 89 ette nähtud menetlust korraldavate meetmete raames palus Üldkohus 30. jaanuaril 2019, et pooled esitaksid oma seisukohad selle kohta, milliseid tagajärgi toob 7. novembri 2018. aasta kohtuotsus BPC Lux 2 jt vs. komisjon (C-544/17 P, EU:C:2018:880) kaasa käesolevas kohtuasjas, vastata kirjalikele küsimustele ja komisjonil esitada BMPSi ümberkorralduskava mittekonfidentsiaalne versioon. Komisjon ja hagejad esitasid oma vastused vastavalt 7. ja 8. märtsil 2019.
- 19 Kuna kodukorra artikli 27 lõike 5 alusel Üldkohtu kodade koosseisu muudeti ja ettekandja-kohtunik kuulub nüüd kolmanda koja koosseisu, siis määrati käesolev kohtuasi sellele kojale.
- 20 Üldkohus otsustas kolmanda koja ettepanekul anda kodukorra artikli 28 alusel kohtuasi üle laiendatud koosseisule.
- 21 Kodukorra artiklis 89 ette nähtud menetlust korraldavate meetmete raames palus Üldkohus 3. veebruaril 2020 pooltel vastata kirjalikele küsimustele. Komisjon ja hagejad esitasid oma vastused vastavalt 14. ja 19. veebruaril 2020.
- 22 Ettekandja-kohtuniku ettepanekul otsustas Üldkohus (kolmas koda laiendatud koosseisus) avada menetluse suulise osa ning esitada pooltele kodukorra artiklis 89 sätestatud menetlust korraldavate meetmete raames kirjalikud küsimused, paludes neile vastata kohtuistungil.
- 23 Poolte kohtukõned ja vastused Üldkohtu kirjalikele ja suulistele küsimustele kuulati ära 9. juuli 2020. aasta kohtuistungil.
- 24 Hagejad paluvad Üldkohtul:
- tühistada vaidlustatud otsus;
 - teise võimalusena tühistada nimetatud otsus osas, milles see puudutab FRESH-instrumente;
 - mõista kohtukulud välja komisjonilt;
 - võtta mis tahes muid kohtu hinnangul kohaseid meetmeid, kaasa arvatud menetlust korraldavaid meetmeid Üldkohtu kodukorra artikli 89 lõike 3 alusel ja/või menetlustoiminguid kodukorra artikli 91 esimese lõigu punkti b alusel.
- 25 Komisjon palub Üldkohtul:
- jätta hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata;
 - mõista kohtukulud välja hagejatelt.
- 26 Hagejad paluvad vastuvõetamatuse väite kohta esitatud seisukohtades Üldkohtul lükata komisjoni esitatud vastuvõetamatuse väide tagasi.

Õiguslik käsitlus

- 27 Oma hagi põhjendamiseks esitavad hagejad viis väidet.
- 28 Esimeses väites leiavad hagejad, et komisjon kiitis õigusvastaselt heaks kulude jagamise meetmed ennetava rekapiitaliseerimise raames, ning väidavad, et rikutud on Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. juuli 2014. aasta määruse (EL) nr 806/2014, millega kehtestatakse ühtsed eeskirjad ja ühtne

menetlus krediidasutuste ja teatavate investeerimisühingute kriisilahenduseks ühtse kriisilahenduskorra ja ühtse kriisilahendusfondi raames ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1093/2010 (ELT 2014, L 225, lk 1), artikleid 18 ja 21.

- 29 Teises väites leiavad hagejad, et komisjon nõudis õigusvastaselt FRESH-lepingute tühistamist. Sellega seoses väidavad nad, et komisjon kiitis heaks pangandusteatisest kaugemale ulatuvad ja sellega vastuolus olevad kulude jagamise meetmed ning rikkus seega õiguspärase ootuse kaitse ja võrdse kohtlemise aluspõhimõtteid. Vaidlustatud otsus on ka puudulikult põhjendatud, kuna komisjon ei esitanud FRESH-lepingute tühistamise toetuseks ühtegi põhjendust ega selgitust.
- 30 Kolmandas väites leiavad hagejad, et vaidlustatud otsus on FRESH-võlakirjade omanike suhtes diskrimineeriv. Vaidlustatud otsus on õigusvastane, kuna sellega kiidetakse heaks ümberkorralduskavas ette nähtud kulude jagamise meetmed, rikkudes Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklites 20 ja 21 ning 4. novembril 1950 Roomas allkirjastatud inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklis 14 ning protokollis nr 12 sätestatud võrdse kohtlemise põhimõtet, kuna nendega diskrimineeritakse FRESH-võlakirjade omanikke võrreldes teiste BMPSi võlakirjade omanikega.
- 31 Neljandas väites leiavad hagejad, et kuna komisjon kiitis heaks kulude jagamise meetmete kohaldamise FRESH-instrumentidele, rikkus ta FRESH-võlakirjade omanike omandiõigust, mis on tagatud põhiõiguste harta artikliga 17 ning inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni protokollis nr 1 artikliga 1.
- 32 Viiendas väites leiavad hagejad, et komisjon rikkus ELTL artikli 108 lõikeid 2 ja 3, nõukogu 13. juuli 2015. aasta määruse (EL) 2015/1589, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (ELT 2015, L 248, lk 9), artikli 4 lõikeid 3 ja 4 ning nende menetlusõigusi, kuna jättis ametliku uurimismenetluse algatamata, olgugi et kulude jagamise meetmete kooskõla kohta liidu õigusega esines „tõsiseid kahtlusi“.
- 33 Kodukorra artikli 130 lõigete 1 ja 7 kohaselt võib Üldkohus lahendada vastuvõetamatuse või pädevuse küsimuse ilma sisulist vaidlust käsitlemata, kui kostja seda taotleb. Käesolevas asjas väidab komisjon oma vastuvõetamatuse vastuväites, et hagi on vastuvõetamatu, kuna esiteks puudub hagejatel põhjendatud huvi ja teiseks puudub neil hagi esitamise õigus ELTL artikli 263 tähenduses.
- 34 Üldkohus peab vajalikuks kõigepealt hinnata, kas hagejad on „asjasse puutuvad isikud“ ELTL artikli 108 lõike 2 tähenduses või „huvitatud pooled“ määruse 2015/1589 artikli 1 punkti h tähenduses, kuna käesolevas asjas määrab see staatus kindlaks nii nende põhjendatud huvi kui ka selle, kas neil on õigus esitada vaidlustatud otsuse kui sama määruse artikli 4 lõike 3 kohase vastuväidete esitamata jätmise otsuse peale tühistamishagi.

Hagejad kui huvitatud pooled

- 35 Määruse 2015/1589 artikli 1 punktis h on mõiste „huvitatud pool“ määratletud mõiste „asjasse puutuv isik“ ELTL artikli 108 lõike 2 tähenduses sünonüümina kui „mis tahes liikmesriik, isik, ettevõtja või ettevõtjate ühendus, kelle huve võib abi andmine mõjutada, eriti abi saaja, konkureerivad ettevõtjad ja ametiliidud“. Mõiste „eriti“ kasutamine viitab sellele, et see säte sisaldab vaid mitteammendavat loetelu isikutest, keda võib kvalifitseerida huvitatud poolteks, mistõttu see mõiste viitab määramatule hulgal adressaatidele (vt selle kohta 14. novembri 1984. aasta kohtuotsus Intermills vs. komisjon, 323/82, EU:C:1984:345, punkt 16; 24. mai 2011. aasta kohtuotsus komisjon vs. Kronoply ja Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, punkt 63, ja 13. juuni 2019. aasta kohtuotsus Copebi, C-505/18, EU:C:2019:500, punkt 34).

- 36 Seda määratlust arvestades on liidu kohus tõlgendanud mõistet „huvitatud pool“ laialt. Kohtupraktikast nähtub, et määruse 2015/1589 artikli 1 punkt h ei välista, et ettevõtja, kes ei ole abisaaja otsene konkurent, kvalifitseeritakse huvitatud pooleks, kui ta väidab, et abi andmine võib tema huve mõjutada, ja tõendab, et abi võib tema olukorda konkreetselt mõjutada (vt selle kohta 24. mai 2011. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Kronoply ja Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, punktid 63–65 ja seal viidatud kohtupraktika). Samamoodi saab töötajate ametiühingut lugeda „asjasse puutuvaks isikuks“ ELTL artikli 108 lõike 2 tähenduses, kui ta suudab tõendada, et abi andmisega võidi mõjutada tema enda või tema liikmete huve, tingimusel et see ametiühing suudab õiguslikult piisavalt tõendada, et abi andmisel võib olla konkreetne tagajärg tema või tema poolt esindatavate liikmete seisundile (vt selle kohta 9. juuli 2009. aasta kohtuotsus 3F *vs.* komisjon, C-319/07 P, EU:C:2009:435, punkt 33).
- 37 Käesolevas asjas on hagejad õiguslikult piisavalt tõendanud, et asjasse puutuvate abimeetmete rakendamine ja sellest tulenevalt vaidlustatud otsuse vastuvõtmine võib konkreetselt mõjutada nende olukorda, mistõttu tuleb neid käsitada „huvitatud pooltena“ määruse 2015/1589 artikli 1 punkti h tähenduses.
- 38 Hagejad väidavad, et vaidlustatud otsuse tühistamine ja ametliku uurimismenetluse algatamine võimaldavad neil huvitatud pooltena esitada oma seisukohti, kasutades neile ELTL artikli 108 lõikega 2 antud menetlusõigusi tagamaks, et komisjon uuriks põhjalikumalt ümberkorralduskavas ette nähtud kulude jagamise meetmeid ning Itaalia ametivõimude poolt sellega seoses esitatud kohustusi. Ametliku uurimismenetluse algatamine võib viia erinevate liidu õigusega kooskõlas olevate kulude jagamise meetmete võtmiseni.
- 39 Täpsemalt leiavad hagejad, et vaidlustatud otsuse see osa, mis puudutab kulude jagamist, mõjutab nende huve, kuna komisjoni heakskiidetud ümberkorralduskava näeb ette võimaluse FRESH-lepingud tühistada, mis hiljem aset leidis ja mis neile kahju tekitas. Kohtuistungil täpsustasid hagejad selles küsimuses sisuliselt, et tänu FRESH-instrumentide aluseks olevate erinevate lepinguliste seoste vastastikusele sõltuvusele on pikaajalises perspektiivis sellest tulenev majanduslik kahjum, arvestades nende valduses olevate FRESH-võlakirjadega seotud kupongimaksete kahjumit, märkimisväärne ning võib ulatuda isegi sadade miljonite eurodeni.
- 40 Sellest tuleneb, et hagejad on tõendanud, et kõik asjaomased abimeetmed, nagu need, millest teatati ja mis vaidlustatud otsuses siseturuga kokkusobivaks tunnistati, võivad konkreetselt mõjutada nende olukorda eespool punktis 36 viidatud kohtupraktika tähenduses. Sellega seoses ei oma tähtsust, et hagejad ei vaidle vastu nimetatud meetmete siseturuga kokkusobivusele sellisena, nagu seda tunnistati nimetatud otsuses. Itaalia ametiasutuste võetud kohustused, mis puudutavad ümberkorralduskava ja kulude jaotust, on teatatud abimeetmete lahutamatu osa, mistõttu otsus puudutab neid meetmeid ja kohustusi kogumis (vt selle kohta analoogia alusel 1. detsembri 2015. aasta kohtuotsus Banco Espírito Santo *vs.* komisjon, T-814/14, ei avaldata, EU:T:2015:936, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika, ja 19. september 2019. aasta kohtuotsus FIH Holding ja FIH *vs.* komisjon, T-386/14 RENV, ei avaldata, EU:T:2019:623, punkt 52). Kuna teatatud abimeetmed on lahutatud Itaalia ametiasutuste esitatud kohustustest, mille kohta komisjon on andnud hinnangu, kuna viimastest sõltub kokkusobivaks tunnistamine ning kuna vaidlustatud otsusega anti luba nimetatud abimeetmete rakendamiseks, muutes need kohustused siduvaks, mõjutavad need asjaolud igal juhul hagejate olukorda ning nad saavad oma huve kaitsta vaid nõudes selle otsuse tühistamist tervikuna.
- 41 Sellest tuleneb, et kõnealustel abimeetmetel, millest on teatatud ja mis on vaidlustatud otsusega tunnistatud siseturuga kokkusobivaks, võib olla konkreetne mõju hagejate olukorrale, mis põhjendab nende kvalifitseerimist „huvitatud poolteks“.
- 42 Nendest kaalutlustest lähtudes tuleb hinnata, kas hagejatel on põhjendatud huvi ja kas neil on hagi esitamise õigus ELTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses.

Põhjendatud huvi

- 43 Komisjon väidab, et hagejatel puudub põhjendatud huvi taotleda vaidlustatud otsuse tühistamist, mis on vastu võetud määruse 2015/1589 artikli 4 lõike 3 alusel ja millega tunnistatakse kokkusobivaks BMPSile Itaalia ametiasutuste vabatahtlikult võetud kohustuste alusel antud riigiabi. Vastuses Üldkohtu kirjalikule küsimusele, mis puudutab 7. novembri 2018. aasta kohtuotsusest BPC Lux 2 jt vs. komisjon (C-544/17 P, EU:C:2018:880) tulenevaid tagajärgi, täpsustas ta sisuliselt, et hagejad peavad tõendama, et neil on põhjendatud huvi BMPSile antud riigiabi raames Itaalia ametiasutuste ja BMPSi rakendatud kulude jagamise meetmete suhtes algatatud riigisisese kohtumenetluse alusel. Ent hagejad ei ole selgitanud, millises ulatuses mõjutab vaidlustatud otsuse tühistamine ilmselgelt positiivselt menetlust, mille nad Luksemburgi kohtus algatasid, ega ole seega tõendanud oma põhjendatud huvi.
- 44 Hagejad komisjoni argumentidega ei nõustu.
- 45 Füüsilise või juriidilise isiku esitatud tühistamishagi on vastuvõetav üksnes siis, kui sellel isikul on vaidlustatud akti tühistamiseks huvi. Selline huvi eeldab, et selle akti tühistamine võib iseenesest tekitada õiguslikke tagajärgi ja et hagi tulemusel võib selle esitanud isik saada mingit kasu. Lisaks peab see huvi olema tekkinud ja jätkuv ning seda hinnatakse hagi esitamise päeva seisuga (vt 7. novembri 2018. aasta kohtuotsus BPC Lux 2 jt vs. komisjon, C-544/17 P, EU:C:2018:880, punktid 28 ja 29 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 46 Hageja peab oma põhjendatud huvi esinemist tõendama ning see on põhiline ja esmane tingimus iga kohtule esitatud hagi puhul. Selleks et füüsilise või juriidilise isiku esitatud tühistamishagi oleks vastuvõetav, on eelkõige vaja, et hageja põhjendaks veenvalt, miks on ta huvitatud selle akti tühistamisest (7. novembri 2018. aasta kohtuotsus BPC Lux 2 jt vs. komisjon, C-544/17 P, EU:C:2018:880, punktid 33 ja 34 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 47 Lisaks võib põhjendatud huvi tühistamishagi esitamiseks tuleneda liikmesriigi kohtus algatatud mis tahes menetlusest, milles liidu kohtus vaidlustatud akti võimalik tühistamine võib anda hagejale mingi eelise (vt 7. novembri 2018. aasta kohtuotsus BPC Lux 2 jt vs. komisjon, C-544/17 P, EU:C:2018:880, punkt 44 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 48 Lõpuks tuleb märkida, et liidu kohtul, kes analüüsib talle hagi esitamiseks põhjendatud huvi olemasolu, ei tule hinnata liikmesriigi kohtule riigisisese õiguse alusel esitatud hagi põhjendatuse tõenäosust ja seega asendada seda kohut niisuguse hinnangu andmisel. Siiski on vajalik – kuid piisav –, et liidu kohtule esitatud tühistamishagi tulemus annaks selle esitanud isikule mingit kasu (vt 7. novembri 2018. aasta kohtuotsus BPC Lux 2 jt vs. komisjon, C-544/17 P, EU:C:2018:880, punkt 56 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 49 Oma põhjendatud huvi toetuseks väidavad hagejad sisuliselt esiteks, et vaidlustatud otsuse tühistamine võtaks Itaalia ametivõimudelt ära kohustuse tagada kulude jagamise meetmete järgimine. Teiseks toob tühistamine nende sõnul kaasa selle, et ümberkorralduskava, mille alusel nimetatud otsus vastu võeti, ei oleks enam BMPSi jaoks siduv, mis võimaldaks neil FRESH-võlakirjade omanikena saavutada kas oma õiguste taastamine või kahju hüvitamine. Kolmandaks tooks vaidlustatud otsuse tühistamine kaasa ametliku uurimismenetluse algatamise, mille raames on neil võimalus seisukohtade esitamisega kasutada oma menetlusõigusi, ja Itaalia ametiasutused või BMPS võiksid seejärel muuta kulude jagamise meetmeid, et tagada nende kooskõla liidu õigusega, ning komisjon võiks kehtestada muid tingimusi ja kohustusi, mis on vähem koormavad kui kulude jagamise meetmed, mida ta arvesse võttis. Lõpuks leiavad hagejad, et asjaolu, et BMPS jättis nad õigusvastaselt ilma nende õigustest, tugevdaks nende positsiooni Tribunal d'arrondissement de Luxembourgis (Luxemburgi piirkondlik kohus, Luksemburg) toimivas tsiviilmenetluses, mille algatas A. Braesch kui FRESH-võlakirjade omanike esindaja BMPSi, MUFJi, JPMi ja Ameerika Ühendriikide õiguse alusel asutatud äriühingu JP Morgan Chase Banki vastu, eesmärgiga tunnistada FRESH-lepingute, eelkõige aga äriühingute vahetuslepingute ülesütlemine õigusvastaseks.

- 50 Sellega seoses täpsustavad hagejad muu hulgas, et BMPSi otsus FRESH-lepingud üles öelda, mis on vaidlustatud Luksemburgi kohtus, on vaidlustatud otsusega lahutamatu seotud. BMPS ise väidab, et ümberkorralduskava põhineb põhimõttel, et FRESH-lepingud tuleb üles öelda ning et vaidlustatud otsuses sisalduv komisjoni hinnang, mille kohaselt on kulude jagamine piisav, põhineb asjaolul, et BMPS ütles FRESH-lepingud üles. Nad järeldavad selle põhjal, et kui vaidlustatud otsus tühistataks, oleks Luksemburgi kohtul võimalik FRESH-lepingud ennistada.
- 51 Tuleb tõdeda, et hagejad kui huvitatud pooled määruse 2015/1589 artikli 1 punkti h tähenduses põhjendavad oma põhjendatud huvi tühistada vaidlustatud otsus, mille sisu ei saa lahutada BMPSi ümberkorralduskavaga seotud Itaalia ametiasutuste kohustustest, sealhulgas kulude jagamise meetmetest (vt eespool punktid 37–41). Põhjendatud huvi tuleneb eelkõige asjaolust, et sellise tühistamise tulemusel peaks komisjon algatama ametliku uurimismenetluse, mille raames võivad nad kasutada ELTL artikli 108 lõike 2 alusel oma menetlusõigusi, et mõjutada selle institutsiooni hinnangut ELTL artikli 107 lõike 3 punkti b alusel ja seega tema otsuse sisu. Nimelt leiavad hagejad oma viienda väite raames, et rikutud on menetluslikke tagatisi, mis saavad olla kindlustatud vaid juhul, kui neil on võimalus vaidlustatud otsus vaidlustada liidu kohtus (vt selle kohta analoogia alusel 24. mai 2011. aasta kohtuotsus komisjon vs. Kronoply ja Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, punkt 47 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 20. juuni 2019. aasta kohtuotsus a&o hostel and hotel Berlin vs. komisjon, T-578/17, ei avaldata, EU:T:2019:437, punkt 41). Seda enam, et käesolevas asjas piirdus komisjon pärast pikka teavitamiselset etappi, mis hõlmas Itaalia ametiasutustega toimunud elavat kirjavahetust ja kõnealustest meetmetest teatamist, 28. juunil 2017 üksnes kuuepäevase esialgse uurimismenetlusega, enne kui võttis 4. juulil 2017 vastu vaidlustatud otsuse, andmata sealjuures huvitatud pooltele võimalust esitada oma seisukohti.
- 52 Lisaks ei saa välistada, et vaidlustatud otsuse võimalik tühistamine võib mõjutada muu hulgas Luksemburgi kohtus poolelioleva vaidluse tulemust. Selles kontekstis palus Üldkohus menetlust korraldava meetme raames pooltel teatada, kas FRESH-lepingute tühistamine tulenes BMPSi ümberkorralduskavast. Komisjon leidis oma vastuses, et nende lepingute tühistamine tulenes dekreetseadusega 237/2016 seotud ümberkorralduskavast ning et Itaalia ametiasutused ja BMPS tegid tihedat koostööd selle kava väljatöötamisel, mis oli osa kohustustest, mille Itaalia ametiasutused olid abimeetmete komisjonipoolse uurimise käigus välja pakkunud. Samale küsimusele antud vastuses märkisid hagejad seevastu, et see ümberkorralduskava eeldab sõnaselgelt, et FRESH-lepingud ei ole tõhusad ja neile ei saa tugineda.
- 53 Selles osas piisab kui märkida, et komisjoni hinnang vaidlustatud otsuses tugineb BMPSi ümberkorraldusabi kokkusobivuse analüüsile ümberkorralduskava alusel, mille sisu ja rakendamine on tihedalt seotud kõigi Itaalia ametiasutuste pakutud kohustustega, mis on lisatud nimetatud otsusele (vt eespool punktid 39–41). Neil asjaoludel ei ole liidu kohtu ülesanne asendada liikmesriigi kohtu hinnang enda omaga või isegi otsustada talle esitatud hagi põhjendatuse üle kohaldatava riigisisese õiguse alusel, kuna vaidlustatud otsuse õiguslikud tagajärjed kaovad pärast selle otsuse võimalikku tühistamist (vt selle kohta eespool punktis 48 viidatud kohtupraktika).
- 54 Seega on hagejad õiguslikult piisavalt tõendanud, et vaidlustatud otsuse võimalik tühistamine võib neile olla kasulik.
- 55 Järelikult väidab komisjon ekslikult, et hagejad ei ole tõendanud vaidlustatud otsuse tühistamiseks oma põhjendatud huvi ELTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses.

Õigus esitada hagi

- 56 Komisjon väidab, et hagejatel ei ole õigust hagi esitada. Ta väidab muu hulgas, et viienda väitega vaidlustavad hagejad vaidlustatud otsuse osas, milles ametlikku uurimismenetlust ei algatatud, ja neil tuleb tõendada, et nad on „huvitatud pooled“ määruse 2015/1589 artikli 1 punkti h tähenduses. Ta

märgib, et hagejad ei ole kõnealuste abimeetmete saajad, et nende staatus võlakirjaomanikena ei saa olla piisav, et neid pidada huvitatud pooleks, ning miski ei viita sellele, et nad võiksid olla abisaaja konkurendid.

- 57 Hagejad komisjoni argumentidega ei nõustu.
- 58 Piisab eespool punktides 35–41 esitatud kaalutluste kordamisest, et lükata tagasi komisjoni põhiargument, et hagejad ei ole tõendanud, et nad on „huvitatud isikud“. Seega väitis komisjon kohtuistungil 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsusest BPC Lux 2 jt vs. komisjon (T-812/14 RENV, ei avaldata, EU:T:2019:885) lähtudes tulemusetult, et vaidlustatud otsus mõjutab üksnes nende majanduslikku olukorda ja avaldas kaudset mõju nende õiguslikule olukorrale, eelkõige põhjusel, et ainult JPMil oli BMPSiga lepinguline suhe, ta oli viimase võlausaldaja ja oli sõlminud eraldi lepingu MUFJiga, kes sõlmis omakorda lepingu FRESH-võlakirjade omanikeks olevate hagejatega. Sama kehtib ka tema argumendi kohta, mille kohaselt FRESH-lepingute tühistamine tulenes dekreetseadusest 237/2016 ja oli ümberkorralduskavaga ette nähtud. Igal juhul tuleneb eespool punktides 37–41 toodud kaalutlustest, et hagejad väidavad õigesti, et kõnealustel abimeetmetel on konkreetne mõju nende olukorrale, mis põhjendab nende kvalifitseerimist „huvitatud poolteks“.
- 59 Lisaks tuleb märkida, et vaidlustatud otsuse puhul on tegemist määruse 2015/1589 artikli 4 lõikel 3 põhineva vastuväidete esitamata jätmise otsusega, mille õiguspärasus oleneb sellest, kas abi ühisturuga kokkusobivuse kohta ilmneb kahtlusi. Kuna selliste kahtluste tõttu tuleb algatada ametlik uurimismenetlus, milles võivad osaleda määruse 2015/1589 artikli 1 punktis h nimetatud huvitatud pooled, tuleb asuda seisukohale, et selline otsus puudutab otseselt ja isiklikult kõiki huvitatud pooli selle sätte tähenduses. ELTL artikli 108 lõikes 2 ja määruse 2015/1589 artikli 6 lõikes 1 sätestatud menetluslike tagatistega isikute sellised tagatised saavad olla kindlustatud vaid siis, kui neil on võimalus vaidlustada vastuväidete esitamata jätmise otsus liidu kohtus. Järelikult on määruse 2015/1589 artikli 1 punkti h tähenduses „huvitatud poole“ eristaatus, mis on seotud hagi erilise esemega, piisav selleks, et individualiseerida ELTL artikli 263 neljanda lõigu kohaselt hagejat, kes vaidlustab vastuväidete esitamata jätmise otsuse (vt selle kohta 24. mai 2011. aasta kohtuotsus komisjon vs. Kronoply ja Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, punktid 47 ja 48 ning seal viidatud kohtupraktika; 27. oktoobri 2011. aasta kohtuotsus Austria vs. Scheucher-Fleisch jt, C-47/10 P, EU:C:2011:698, punktid 43 ja 44 ning seal viidatud kohtupraktika, ja 20. juuni 2019. aasta kohtuotsus a&o hostel and hotel Berlin vs. komisjon, T-578/17, ei avaldata, EU:T:2019:437, punkt 41).
- 60 Lisaks tuleb märkida, et viiendas väites leiavad hagejad, et komisjon on rikkunud ELTL artikli 108 lõikeid 2 ja 3, määruse 2015/1589 artikli 4 lõikeid 3 ja 4 ning nende menetlusõigusi, kuigi esines „tõsiseid kahtlusi“ kulude jagamise meetmete kooskõla suhtes liidu õigusega, mille tõttu oleks komisjon pidanud algatama ametliku uurimismenetluse, arvestades eelkõige õigusvastasust, mida hagejad komisjonile ette heidavad esimeses neljas väites, nimelt direktiivi 2014/59 rikkumine, kuna komisjon kiitis heaks ja muutis kohustuslikuks FRESH-lepingute tühistamise, ning määruse nr 806/2014 ja pangandusteatisest rikkumine, samuti võrdse kohtlemise, diskrimineerimiskeelu, proportsionaalsuse ja õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumine.
- 61 Nimelt nähtub väljakujunenud kohtupraktikast, et kui hageja nõuab määruse 2015/1589 artikli 4 lõike 3 alusel tehtud otsuse tühistamist, seab ta kahtluse alla peamiselt asjaolu, et see otsus võeti vastu ilma, et institutsioon oleks algatanud ametliku uurimismenetluse, rikkudes seeläbi tema menetlusõigusi. Niisuguse hagi põhjenduseks võib hageja esitada kõik väited, mis tõendavad, et teabe ja nende asjaolude hindamine, mis komisjoni käsutuses olid või oleksid võinud olla esialgse uurimise staadiumis, oleks pidanud tekitama tõsiseid raskusi riigiabi olemasolu kindlaksmääramisel või kahtlusi sellise abi siseturuga kokkusobivuse suhtes, ilma et see muudaks hagi eset või selle vastuvõetavuse tingimusi. Vastupidi, kohtupraktika kohaselt on just niisuguste raskuste olemasolu see tõend, mis tuleb esitada tõendamaks, et komisjon oleks pidanud algatama ELTL artikli 108 lõikes 2 ja määruse 2015/1589 artikli 6 lõikes 1 ette nähtud ametliku uurimismenetluse (vt selle kohta analoogia alusel 24. mai

2011. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Kronoply ja Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, punkt 59 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 20. juuni 2019. aasta kohtuotsus *a&o* hostel and hotel Berlin *vs.* komisjon, T-578/17, ei avaldata, EU:T:2019:437, punktid 45 ja 46).

- 62 Sellega seoses tuleb rõhutada, et sarnaselt varasemas kohtupraktikas (vt selle kohta 10. detsembri 2008. aasta kohtuotsus Kronoply ja Kronotex *vs.* komisjon, T-388/02, ei avaldata, EU:T:2008:556, punkt 85, ja 20. juuni 2019. aasta kohtuotsus *a&o* hostel and hotel Berlin *vs.* komisjon, T-578/17, ei avaldata, EU:T:2019:437, punkt 44) väljatoodule kinnitavad hagejad hagiavalduse punktis 141 sõnaselgelt, et neli esimest väidet näitavad, et komisjonil oleks vähemalt pidanud olema tõsiseid kahtlusi kulude jagamise meetmete kokkusobivuse osas liidu õigusega. Kuna käesolevas asjas on tegemist hagiaga, milles vaidlustatakse niisuguse otsuse õiguspärasus, mis võeti määruse 2015/1589 artikli 4 lõike 3 alusel vastu ametlikku menetlust algatamata, tuleb hagi sisulisel läbivaatamisel analüüsida kõiki hagejate esitatud väidete raames esitatud etteheiteid ja argumente, et hinnata, kas need võimaldavad tuvastada kõnealuste abimeetmete kokkusobivusega seoses tõsiseid raskusi, mille olemasolul oleks komisjon pidanud algatama nimetatud menetluse (vt selle kohta 20. juuni 2019. aasta kohtuotsus *a&o* hostel and hotel Berlin *vs.* komisjon, T-578/17, ei avaldata, EU:T:2019:437, punktid 45, 46 ja 49 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 63 Seega tuleb järeldada, et vaidlustatud otsuses abimeetmete heakskiitmine ümberkorralduskava arvesse võttes puudutab hagejaid kui „huvitatud pooli“ määruse 2015/1589 artikli 1 punkti h tähenduses otseselt ja isiklikult.
- 64 Järelikult on hagejatel õigus hagi esitada.
- 65 Kõigest eeltoodust tuleneb, et vastuvõetamatuse vastuväide tuleb tagasi lükata.

Kohtukulud

- 66 Vastavalt kodukorra artiklile 133 tehakse otsus kohtukulude jaotamise kohta kohtuotsuses või -määruses, mis lõpetab menetluse. Kuna käesolev kohtumäärus ei lõpeta menetlust, otsustatakse kohtukulude kandmine edaspidi.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kolmas koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

- 1. Lükata vastuvõetamatuse vastuväide tagasi.**
- 2. Otsustada kohtukulude kandmine edaspidi.**

Collins

Kreuschitz

Csehi

De Baere

Steinfatt

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 24. veebruaril 2021 Luxembourgis.

Allkirjad